«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ жанындағы медицина колледжі

СИМУЛЯЦИЯЛЫҚ САБАҚҚА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУ

Пән/модуль: АП 09 СД 09 «Фармацевтикалық және медициналық тауартану»

Мамандығы: 09160100 – «Фармация»

Біліктілігі: 4S09160101– «Фармацевт»

Курс : 3

Семестр : 5

Оқу сағатының көлемі: 108

Шымкент, 2025

«Фармацевтикалық және медициналық» пәні бойынша тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқауды құрастырған оқытушы: Кошанова Н.М.

«Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы отырысында қаралды және ұсынылды.
Хаттама № 1 «22» 08 2025 ж.,
«Фармацевтикалық пәндер» кафедрасының меңгерушісі ________ Р.Е. Ботабаева

ПЦК отырысында қаралды.
Хаттама № 1 « 22.08 » 2025 ж.,
ПЦК төрайымы________ Р.Е. Ботабаева

Әдістемелік кеңестің отырысында қаралды.
Хаттама № 1 « 27 » 08 2025 ж.
Әдістемелік кеңестің төрайымы________ Мамбеталиева Г.О.

САБАҚ 1

5.1. Сабақтың тақырыбы: Тауартану-ғылыми пән ретінде. Тауартанулық талдауды жүргізуші нормативті-техникалық құжаттар (НТҚ)

5.2. Сабақтың мақсаты: Студенттерді тауартанумен және тауартанулық талдауын жүргізудегі нормативті-техникалық құжаттармен таныстыру.

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Тауартану дегеніміз не?
2. Медициналық тауартануға түсініктеме беріңіз?
3. Фармацевтикалық тауартану пәні нені оқытады?
4. Тауартанулық функцияларын орындау үшін фармацевт істей және жасай білу керек?
5. Стандартизация деген сөзді қалай түсінесіз?
6. Техникалық жағдай (ТЖ) қандай бөлімдерден құралады?

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:

1. Тауартану дегеніміз не?
2. Медициналық тауартануға түсініктеме беріңіз?
3. Фармацевтикалық тауартану пәні нені оқытады?
4. Тауартанулық функцияларын орындау үшін фармацевт істей және жасай білу керек?
5. Стандартизация деген сөзді қалай түсінесіз?
6. Техникалық жағдай (ТЖ) қандай бөлімдерден құралады?

САБАҚ 2

5.1.Сабақтың тақырыбы: «Материалтану. Металдық материалдар. Аспап құралдардың коррозиясы және коррозияға қарсы жүргізілетін шаралар »

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерді материалтанумен, металдармен, аспап құралдардың коррозиясы және коррозияға қарсы жүргізілетін шаралармен таныстыру.

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:
1. Материалтану.
2. Металдық материалдар.
3. Аспаптардың коррозиясы.
4. Коррозияға қарсы жүргізілетін шаралар.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:
1. Сіз материалдардың қандай негізгі қасиеттерін білесіз?
2. Материалдың мехеникалық қасиеттері қандай көрсеткіштермен сипатталады?
3. Материалдардың ішкі орта факторларының әсерінен болатын қандай химиялық өзгерістерін анықтайды?
4. Материалдардың қандай технологиялық қасиеттерін білесіз?
5. Материалдардың механикалық, химиялық және технологиялық қасиеттерінің арасында қандай байланыс бар?
6. Материалтану дегеніміз не?
7. Қара металдардың қорытпаларының топтасуы?
8. Тот баспайтын қорытпалар туралы түсініктеме беріңіз?
9. Түрлі металдарға қандай қорытпалар жатады?
10. Металдардың коррозияға ұшырау дегеніміз не?
11. Медициналық бұйымдарды қажетті түрде қорғау керектігі немен түсіндіріледі?
12. Медициналық бұйымдарды қорғау үшін қандай қаптағыштар қолданылады?
13. Металдық және металл емес бейорганикалық қабықшалар атаңыз?
14. Қорытпа тұрақтылығы мен беріктігін жоғарылату үшін қолданылатын термиялық өңдеудің маңыздылығы қандай?
15. Медициналық бұйымдарды тасымалдау мен сақтау кезіндегі қорғау қалай жүргізіледі?

САБАҚ 3

5.1. Сабақтың тақырыбы: «Метал емес материалдар. Шыныдан және фарфордан жасалған медициналық бұйымдар.»

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерді металл емес материалдармен, шыныдан және фарфордан жасалған медициналық бұйымдармен таныстыру.

5.3. Оқыту міндеттері:
- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:
1. Метал емес материалдар.
2. Шыны және фарфордан жасалатын медициналық бұйымдар.
3. Медицина мен фармацияда қолданылатын шыны түрлері.
4. Металл бұйымдарын алудың әдістері.

5. Керамикалық бұйымдар.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6. Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7.Бақылау сұрақтары:

1. Метал емес материалдарға нелер жатады?
2. Шыны және фарфордан қандай медициналық бұйымдарды дайындайды?
3. Шыны бұйымдары дегенді қалай түсінесіз?
4. Медицина мен фармацияда қандай шыны түрлері қолданылады?
5. Металл бұйымдарын алудың қандай әдістерін білесіз?
6. Керамикалық бұйымдарға қандай заттар жатады?

САБАҚ 4

5.1.Сабақтың тақырыбы:

5.1.Сабақтың тақырыбы: Медициналық резеңке бұйымдары. Пластикалық массалар және басқа да металдық емес материалдар.

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерді резеңке, пластмассалық бұйымдарымен, сырқаттарды күту, тазалық-гигиеналық бұйымдармен таныстырып, оларды тауартанулық талдау жүргізуді үйрету .

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Каучук түрлері.
2. Резеңке – көп компонентті жүйе ретінде.
3. Резеңкені дайындау әдістері бар.
4. Резеңкеден жасалған бұйымдардың жіктелуі.
5. Резеңке сапасының негізгі физико-механикалық көрсеткіштері.
6. Тазалық және гигиеналық бұйымдардың жіктелуі.
7. Қалыптастыру (пресстеу) әдісімен алынған резеңкелі бұйымдар.
8. Латекстен алынатын бұйымдар.
9. Тазалық және гигиеналық бұйымдардың тасымалдануы.
10. Резеңкенің ескіру салдары және оған әсер ететін факторлар.
11. Тазалық және гигиеналық бұйымдарын стандарттау.
12. Тазалық және гигиеналық бұйымдарын сақтау шарттары.
13. Полимерлі материалдарды фармацевтикалық тәжірибеде қолдану.
14. Медицинада қолданылатын пластикалық заттар.
15. Пластмасса бұйымдарын өндіру технологиясы.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7.Бақылау (сұрақтар,тесттер,тапсырмалар)

Сұрақтар:

1. Каучук түрлерін атаңыз?
2. Резеңке – көп компонентті жүйе ретінде?
3. Резеңкені дайындаудың қандай әдістері бар?
4. Резеңкеден жасалған бұйымдарды атаңыз және сипаттама беріңіз?
5. Резеңке сапасының негізгі физико-механикалық көрсеткіштерді көрсетіңіз?
6. Тазалық және гигиеналық бұйымдардың жіктелуін айтыңыз?
7. Қалыптастыру (пресстеу) әдісімен алынған резеңкелі бұйымдарына сипаттама беріңіз?
8. Латекстен қандай бұйымдар алынады?
9. Тазалық және гигиеналық бұйымдардың тасымалдау мен таңбалануы, буып-түюілуі қалай жүргізіледі?
10. Резеңкенің ескіру салдары дегеніміз не және қандай факторлар бұл поцесті тездетеді?
11. Тазалық және гигиеналық бұйымдарын стандарттау қалай жүргізіледі?
12. Тазалық және гигиеналық бұйымдарын қалай сақтау қажет?
13. Полимерлі материалдарды фармацевтикалық тәжірибеде қолданудың маңызы қандай?
14. Медицинада пластиктің қандай түрлері қолданылады?
15. Пластмасса бұйымдарын өндіру технологиясынан қандай қорытынды шығады?
16. Медициналық бұйымдар жасау үшін тағы қандай материалдар қолданылады?

Тесттер:

1. Резеңке бұйымдарын сақтаған кезде ауаның керекті салыстармалы ылғалдылығы:
   а) 40% дейін+
   б) 50%
   в) 65% және жоғары
   г) 36,6%
   д) 80% және жоғары

2.Резеңкелік бұйымдарды жасау үшін қолданылатын каучуктер бөлінеді:
   а) синтетикалық және жартылй синтетикалық+
   б) синтетикалық және табиғи
   в) жартылй синтетикалық және табиғи
   г) табиғаттық және табиғи
   д) шетелдік және отандық

3. Қалың қабатты резеңкелік бұйымға жатады:
   а) грелка, мұз салғыш+
   б) зондтар, катетерлер
   в) астына қоятын кленка
   г) қалқан, емізіктер
   д) саусақшалар, презервативтер

Өз бетімен атқаратын жұмыс:

№1 Тапсырма:

Түтікшенің (пипетканың) резеңке бөлігінің жабысқақтығын тексеру.

Түтікшенің резеңке бөлігіне 0,5 жүкті 5 мин қойыңыз. Жүкті алған соң, түтікшенің резеңке бөлігі бастапқы қалпына 60секунд ішінде келу керек.

№2 Тапсырма:

Жұмсақ және қатты ұштары бар спринцовканың активтілігін анықтау: ол үшінспринцовканың желін түгелдей шығарып бастапқы қалпына келу уақытын белгілейміз.

а) жұмсақ ұштарымен – 5 секунд болу керек.

б) қатты ұштарымен – 10 секунд болу керек.

САБАҚ 5

5.1.Сабақтың тақырыбы: Медициналық техника бұйымдары мен фармацевтикалық тауарлардың классификациясы. Медициналық техника бұйымдары мен фармацевтикалық тауарлардың тұтыну қасиеттерін және сапаларын анықтау факторлары.

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерге медициналық техника бұйымдары мен фармацевтикалық тауарлардың жіктелуі туралы мәлімет беру.

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Фармацевтикалық тауарлар жіктелуі
2.Нормативтік-техникалық құжат.
3.Фармацевтикалық маркетинг концепциясы.
4.Маркетингтік зерттеу.
5.Тауарлардың функционалдық қасиеттері.
6. Тауарлардың сапа көрсеткішін анықтау.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:

1. Фармацевтикалық тауарлар қалай жіктеледі?
2.Нормативтік-техникалық құжат дегеніміз не?
3.Фармацевтикалық маркетинг концепциясын қалай түсінесіз?
4.Маркетингтік зерттеу дегеніміз не?
5.Тауарлардың функционалдық қасиеттері.
6. тауарлардың сапа көрсеткішін анықтау.

Сабақ 6

5.1. Сабақтың тақырыбы: Залалсыздандыру-дистилляциялау аппараттары. Дәріханалық ыдыстар, орау-буу заттары мен материалдары. Бақылау жұмысы-1.

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерді залалсыздандыру-дистилляциялау аппараттары, дәріханалық ыдыстар, орау-буу заттары мен материалдарымен таныстыру

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Залалсыздандыру дегеніміз не?
2. Залалсыздандырудың қандай түрлерін Сіз білесіз?
3. Акводистиллятордың түрлері қалай құрылған?
4. Акводистиллятордың қандай түрлерін Сіз білесіз?
5. Деминерализаторлар не үшін қолданылады?
6. Орау-буу заттары.
7. Дәріханалық ыдыстар (орауыштар) және олардың жіктелуі.
8. Ыдыстар мен орау-буу заттарына қойылатын жалпы талаптар.
9. Дәрілік заттар өндірісінде қолданылатын орау-буу түрлері қолданылады.
10. Ыдыс пен орау-буудың техникалық деңгейін бағалаудың негізгі критерилері.
11. Орау-буудың жаңа негізгі түрлері.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7.Бақылау сұрақтары

1. Залалсыздандыру дегеніміз не?
2. Залалсыздандырудың қандай түрлерін Сіз білесіз?
3. Акводистиллятордың түрлері қалай құрылған?
4. Акводистиллятордың қандай түрлерін Сіз білесіз?
5. Деминерализаторлар не үшін қолданылады?
6. Орау-буу заттары.
7. Дәріханалық ыдыстар (орауыштар) және олардың жіктелуі.
8. Ыдыстар мен орау-буу заттарына қойылатын жалпы талаптар.
9. Дәрілік заттар өндірісінде қолданылатын орау-буу түрлері қолданылады.
10. Ыдыс пен орау-буудың техникалық деңгейін бағалаудың негізгі критерилері.
11. Орау-буудың жаңа негізгі түрлері.

Тесттер:

1.Буып-түю дегеніміз ...

а) дәрілік заттарды орналастыратын сиымдылық

б) сыртқы орта әсеріне, зақымданудан және жоғалудан өнімді сақтауды қамтамасыз ететін заттар немесе заттардың жиынтығы

в) орауыш қағаз

г) ыдысқа буып-түю үрдісі

д) тауарды орналастыру

2. Ыдыстар жіктеледі:
а) дайындалу материалы, беріктілік дәрежесі, белгіленуі, түрі бойынша,құрылысына байланысты
б) белгіленуі бойынша, ыдыстардың түріне қарай, буып-түю түрі бойынша
в) айналымы бойынша, дәрілік форманың түрлері бойынша, қолдануына қарай
г) физико-химиялық қасиеті бойынша
д) қорғау дәрежесі, зақымдау факторларының түрлері бойынша
3. Ыдыс деп:
а) сыртқы ортаның әсерінен өнімді қорғауды қамтамасыз ететін заттар немесе заттардың жиынтығы
б) дәрілік заттарды орналастыратын сиымдылық
в) буып-түюге арналған заттар
г) тауарды орауға арналған буып-түю материалы
д) дәріханалық ыдыс

Өз бетімен атқаратын жұмыс:

№1 Тапсырма: Зерттеу үшін ұсынылған ыдысқа сипаттама беріңіз.

САБАҚ 7

5.1.Сабақтың тақырыбы: Ассортименттері шектелген тауарлар. Фармацевтикалық тауарлар топтарының сақталуы. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттардың сақталуы. Медициналық газдар.

5.2.Сабақтың мақсаты:

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Мамандандырылған азық-түлік өнімдері.
2. Балалар тағамына қойылатын талаптар.
3. Биологиялық белсенді тағамдық қоспалар.
4. Минералды сулар.
5. Минералды суларға қойылатын талаптар.
6. Парфюмериялық және косметикалық өнімдердің айналымын реттеу ерекшеліктері.
7. Химиялық реактивтер.
8. Медициналық сүліктер. Медициналық сүліктердің дәріханада сақтау ережелері.
9. Дәрілік заттардың түрлі топтарын сақтауға қойылатын негізгі талаптар.
10. Дәріханалық ұйымдарда фармацевтикалық тауарлардың әртүрлі топтарының сақталуы.
11. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттар.

12. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттардың сақтау бөлмелеріне қойылатын талаптар.
13. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттармен жұмыс істеу тәртібі мен техника қауіпсіздігі.
14. Оттегі баллоны. Оттегі баллонының сақталуына қойылатын талаптар.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау: (сұрақтар,тесттер,тапсырмалар)

Сұрақтар:

1. Мамандандырылған азық-түлік өнімдерін анықтаңыз және оған не қолданылатынын көрсетіңіз.
2. Балалар тағамына қойылатын талаптарды атаңыз.
3. Биологиялық белсенді тағамдық қоспалардың анықтамасын және классификациясын атаңыз.
4. Минералды сулардың жіктелуі туралы айтыңыз.
5. Минералды суларға қандай талаптар қойылады?
6. Парфюмериялық және косметикалық өнімдердің айналымын реттеу ерекшеліктері туралы айтыңыз.
7. Химиялық реактивтерге сипаттама беріңіз.
8. Медициналық сүліктердің дәріханада сақтау ережелерін көрсетіңіз.
9. Дәрілік заттардың түрлі топтарын сақтауға қойылатын негізгі талаптар?
10. Дәріханалық ұйымдарда фармацевтикалық тауарлардың әртүрлі топтарының сақталуы қалай жүргізіледі?
11. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттарға түсініктеме беріңіз?
12. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттардың сақтау бөлмелеріне қандай талаптар қойылады?
13. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттарды қабылдау, бөліп-орау, босатудың қандай ерекшеліктері бар?
14. Өрт қауіпті және жарылғыш дәрілік заттармен жұмыс істеу тәртібі мен техника қауіпсіздігін көрсетіңіз?
15. Оттегі баллонының құрылысы қандай?
16. Оттегі баллонының сақталуына қандай талаптар қойылады?

Тесттер:

1. Дәрілік заттар мен медициналық бұйымдарын сақтауға арналған бөлме температурасын, ауа ылғалдылығын ... тексереді.

а) күніне 1 рет
б) жылына 2 рет
в) аптасына 1 рет
г) айына 1 рет
д) тоқсанына 1 рет

2. Дәрілік заттарды сақтайтын бөлмеде бөлек ... орналастырады.

а) токсикологиялық, фармакологиялық топтары, физико-химиялық қасиеті бойынша, белгілі сақтау мерзімдерін ескере отырып, «Ангро» массаларын қолдану әдістеріне байланысты

б) физикалық қасиетіне және белгіленген сақтау мерзіміне сәйкес қораптау әдісі, химиялық құрылымы, физика-химиялық қасиеті бойынша

в) қолдану әдісін (сыртқы, ішкі) дәрілік формасына байланысты сыртқы ортаның әртүрлі факторларының әсеріне сәйкес
г) серия және сақтау мерзімі бойынша
д) атауы, қолдану әдісі және белгіленуі бойынша

3. Дәріханалық ұйымдарда заттық-сандық есепке ... алынады.
а) осарсол
б) димедрол
в) дикаин
г) платофилина гидрокарбонат
д) дигитоксин

4. Дәріханалық ұйымдарда есірткілік дәрілік заттарды ... сақтайды.
а) шкафта
б) сейфте
в) сейфтің ішкі бөлек бөлімінде
г) дәріхана меңгерушісінің кабинетінде
д) арнайы шкафта

5. Ғимараттардағы сақтау бөлмесінің ауа ылғалдылығы мен температураны ... бақылау жүргізіледі.
а) термометрмен, гидрометрмен
б) термометрмен, барометрмен
в) амперметрмен, психометрмен
г) термометрмен, потенциометрмен
д) жүргізілмейді

6. Дәріханада төмен температураның әсерінен қорғауды талап ететін дәрілік заттарды ... температурада сақталынады.
а) «0» ден +5°С дейін
б) +9°С төмен
в) +9°С жоғары
г) тоңазытқышта
д) термостатта

7. Аса улы дәрілік затарды ... сақтайды.
а) металлды шкафта
б) сейфте
в) ішкі бөлек жабылатын бөлімі бар сейфте
г) бөлек бөлмеде
д) дәріхана меңгерушісінің бөлмесінде

8. Дәріханада дәрілік өсімдік шикізатын ... сақтайды.
а) қаптарда қараңғы бөлмелерде
б) жылыту құбырларынан алыстау орналасқан желдетілмеген бөлмелерде
в) құрғақ желдетілген бөлмелерде, шыны металл ыдыста, қақпағы бар жәшіктерде
г) құлыпы бар шкафтарда
д) 20^{0}С тан жоғары жарық және ауа ылғалдылығы 70%төмен емес бөлмелерде

9. Дәріханада кептірілген шырынды жемісті сарайлық кеміргіштерден сақтау үшін ... қолданылады
а) аммиак ерітіндісі
б) 2% карбол қышқылының ерітіндісі
в) хлороформ

г) формальдегид
д) наркозға арналған эфир

10. Құрамында жүрек гликозидтері бар дәрілік өсімдік шикізаттарына қойылатын ерекше талаптарға ... жатады.
а) сөрелік карточканың толтырылуы
б) сейфте сақталуы
в) биологиялық белсенділігі бар екендігіне қайта тексеру жүргізілуі
г) қосымша қасында аммонилі көмір қышқылы бар құтыны орналастыру
д) дәріхана меңгерушісінің бөлмесінде сақталуы

11. Физика-химиялық қасиетіне байланысты өрт қауіпті заттар ... деп бөлінеді.
а) жоғары және төмен температурасын қорғауды талап ететіндер
б) өздігінен жанатын және сырттан қыздыру құралдарының әсерінен қорғауды
в) сұйық газдар және азот тотығы
г) жеңіл жанатын және жеңіл өртенетін
д) жарылу қауіпті және жарылғыш

12. Өрт қауіпті заттарды сақтауға арналған бөлмеге ... талаптар қойылады.
а) бөлме оқшауланған, құрғақ, күн сәулесінен, атмосфералық жауын-шашынан, механикалық ағымды-тартқыш желдеткіштерінен жасақталған болу керек
б) желдетілмеген, құрғақ бөлмелерде
в) күн сәулесінен қорғалған, салқын жерде
г) дәрілік өсімдік шикізаттарымен бірге үй асты бөлмесінде
д) дәріхана меңгерушісінің бөлмесінде

13. Өрт және жарылу қауіпті заттарды сақтауға арналған бөлмелердегі электр құбырлары ... болу керек.
а) қабырғаның үстінде
б) төбеде
в) еденде
г) сымтетік құбырларымен бірге
д) жарылу қауіпті қолданыста (құбырда тығылып қойылған)

14. Жеңіл өртенетін заттарға ... жатады.
а) этил спирті және спирттік ерітінді
б) нитроглицерин
в) күміс нитраты
г) сынап дихлориді
д) атропин сульфаты

15. Жарылғыш заттарға ... жатады.
а) скипидар
б) нитроглицерин
в) глицерин
г) байлап-таңу материалдары
д) дәрілік өсімдік шикізаты

16. Жеңіл жанғыш заттарға ... жатады.
а) дәрілік өсімдік шикізаты
б) нитроглицерин
в) калий перманганаты
г) күміс нитраты
д) скипидар

17. Өрт және жарылу қауіпті дәрілік заттарды ... жағдайларда сақтау қажет.
   а) үй асты және жартылай үй асты бөлмелерде
   б) темір торлары бар бөлмелерде
   в) токсикологиялық топтары бойынша
   г) біртектілік ережесі бойынша және физико-химиялық, өрт қауіпті қасиетіне және қораптау түріне сәйкес
   д) фармакологиялық топтары бойынша
18.Орналасу жері бойынша минералды сулардың ... түрлерге бөлінеді.
   а) платформалық, артезиандық, тау қасындағы және тау аралық
   б) жазықтық, таулық
   в) орманды, далалық, теңіздік
   г) гиддрокарбитті
   д) солтүстіктік және оңтүстіктік
19. Минералды сулардың иондық құрамына байланысты ... бөлінеді.
   а) тұздар, сілтілер, қышқыл
   б) аниондар мен катиондар
   в) көміртек және сульфид
   г) хлор, гидрокарбонат, сульфат, натр, кальции, магнии
   д) аралас, біртекті
20. Сүліктерді сақтау үшін ыдыстағы суды ... дейін құю керек.
   а) құтының белгісіне
   б) құтының 1/2 бөлігіне
   в) құтының 1/3 бөлігіне
   г) сүліктердің көлеміне
   д) құтының 1/4 бөлігіне

Өз бетімен атқаратын жұмыс:

№1 Тапсырма:

Ішуге арналған негізгі минералды сулардың жіктелуін келтіріңіз.

№2 Тапсырма:

Дәріханадан босатылатын жуғыш, парфюмерлі-косметикалық, дезинфекциялық, дезинсекциялық заттардың тізімін айтыңыз.

№3 Тапсырма:

Химиялық реактивтермен жұмыс істегенде техника қауіпсіздігін жазу.

САБАҚ 8

5.1.Сабақтың тақырыбы: Хирургиялық инелер, тігу және тігіндегіш құралдар. Жалпы хирургиялық кесу, қысқыш, жара кеңейткіш және қосымша аспап құралдар**.**

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерді хирургиялық инелермен, тігу материалдарымен , қысқыштармен, жара кеңейткіштермен, жалпы хирургиялық кесу құралдарымен таныстыру.

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;

- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1.Тігу материалдары.
2. Хирургиялық инелер.Хирургиялық инелерге қойылатын талаптар.
3. Тігу материалдарының жіктелуі.
4.Тігу материалдарына қойылатын талаптар.
5. Сіңіп кететін тігу материалдары.
6. Сіңіп кетпейтін тігу материалдары.
7. Жалпы хирургиялық аспаптар.
8. Жалпы хирургиялық аспаптардың тауартанулық талдауы, буып-түйілуі, конструкция элементтері, белгіленуі.
9. Коррозия.Антикоррозиялық орауыш.
10. Аспаптардың коррозияға тұрақтылығын тексеру.
11. Кескіш аспаптары және кескіш аспаптарының жіктелуі.
12. Қысқыш аспаптар және қысқыш аспаптарының жіктелуі.
13. Қысқыш аспаптардың конструктивті ерекшеліктері.
14. Инеұстағыштар олардың конструкциялы ерекшеліктері.
15. Корнцанг. Пинцеттердің түрлері.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау сұрақтары:

1. Тігу материалдарының жіктелуін көрсетіңіз.
2. Сіңірілетін және сіңірілмейтін тігу материалына қандай материалдар жатады?
3. Тігу материалдарының сапасына қандай талаптар қойылады?
4. Тігу материалдарының сақталуы мен залалсыздандыруы қалай жүргізіледі?
5. Хирургиялық инелерге сипаттама беріңіз?
6. Хирургиялық инелердің қандай түрлері мен өлшем түрлері шығарылады?
7. Хирургиялық инелердің сапасын тексеру қалай жүргізіледі?
8. Медициналық тігу және тігіндегіш құралдары дегеніміз не?
9. Жалпы хирургиялық аспаптар қалай жіктелінеді?
10. Жалпы хирургиялық аспаптар қандай материалдар дайындайды?
11. Коррозия дегеніміз не?
12. Қандай антикоррозиялық орауышты білесіз?
13. Аспаптардың коррозияға тұрақтылығын тексеру қалай жүргізіледі?
14. Кескіш аспаптары дегеніміз не?
15. Кескіш аспаптарының жіктелуі?
16. Жалпы хирургиялық аспаптардың тауартанулық талдауын, буып-түюін, конструкция элементтерін, белгіленуін, тауарлық аттарын атаңыз?
17. Қысқыш аспаптардың қандай конструктивті ерекшеліктері бар?
18. Қан тоқтатқыш қысқыштарды атаңыз және олардың ерекшеліктерін көрсетіңіз?
19. Қан тамырларды уақытша қысып тұру үшін қандай қысқыштар қолданылады?
20. Фиксационды қысқыштарға қандай қысқыштар жатады?
21. Асқазан-ішек қысқыштарына қандай қысқыштар жатады?
22. Инеұстағыштардың қандай конструкциялы ерекшеліктері бар?
23. Корнцанг дегеніміз не және олардың қолданылуы?
24. Пинцеттердің қандай түрлері бар?

25. Қысқыш аспаптардың тауартанулық талдауы қалай жүргізіледі?
26. Кеңейткіш және ығыстырғыш жалпы хирургиялық аспаптардың жіктелуін көрсетіңіз?
27. Кеңейткіш және ығыстырғыш аспаптардың конструкция элементтері, белгіленуі, түрлері, тауарлық аттарын көрсетіңіз?
28. Қандай зондылау аспаптарын білесіз?
29. Кеңейткіш және ығыстырғыш аспаптардың тауартанулық талдау қалай жүргізіледі?
30. Жалпы хирургиялық аспаптарды залалсыздандыру қалай жүргізіледі?
31. Жалпы хирургиялық аспаптардың сақталуы қалай жүзеге асырылады?

Тесттер:

1. Хирургиялық инелерді ... залалсыздандырады.
   а) құрғақ ауа әдісімен
   б) автоклавта
   в) қайнатумен
   г) Б хлораминімен
   д) Люголь ерітіндісімен
2. Хирургиялық инелер қима бойынша « ... » деп бөлінеді.
   а) төрт бұрышты
   б) дөңгелек
   в) қатты иілген
   г) иілген
   д) зигзаг тәріздес
3. Тігу материалдары ... қолданылады.
   а) арнайы киімді тігуде
   б) байлап-таңу материалдарын қосуда
   в) қанды тоқтатуда
   г) медициналық бұйымдарды буып-түюде
   д) қосымша материалдарды дайындауда
4. Тігу материалдары ... болып бөлінеді.
   а) сіңіп кететін және сіңіп кетпейтін
   б) қатты және жұмсақ
   в) кішкентай балдарға және ересектерге арналған
   г) амбулаториялық және стационарлық
   д) өндірістік және дәріханада дайындалатын
5. Сіңіп кететін материалдарға ... жатады.
   а) лавсан
   б) жібек
   в) металл тұтқалар
   г) кетгут
   д) зығыр жіптері
6. Сіңіп кетпейтін тігу материалдарына ... жатады.
   а) кетгут
   б) жібек
   в) ағаш
   г) керамика
   д) пластмасса

7. Кетгутты залалсыздандыруға ... қолданады.
   а) йод
   б) су буы
   в) тұзды су
   г) хлорамин ерітіндісі
   д) күкірт қышқылы
8. Хирургиялық инелер құлақшасының түрі бойынша ... деп бөлінеді.
   а) тік және иілген
   б) үлкен және кіші
   в) кетікті және кетікті емес
   г) төрт бұрышты
   д) дөңгелек
9. Хирургиялық инелерді дайындау материалы:
   а) аспапты болаттан жасалған ине сымнан
   б) қалайыдан
   в) мыстан
   г) жоғары таңбалы күмістен
   д) қатты корундтан
10. Атравматикалық инелерге ... жатады.
   а) жіптің соңы иненің ұшына бекітілген
   б) кіші өлшемдегі инелер
   в) дөңгелек инелер
   г) жартылай дөңгелек
   д) тік
1. Жалпы хирургиялық кескіш аспаптарға ... жатады.
а) айналар
б) ине ұстағыштар
в) корнцангтер
г) медициналық қашаулар
д) шпательдер
2. Пышақтарды функционалды қасиеттерін ... арқылы тексереді.
   а) күдеріні, былғарыны, картонды кесу
   б) сыртқы қарау
   в) комплектілігін тексеру
   г) дренажды түтікті қысу
   д) қол ұстайтын жағына жүкті ілу
3. Медициналық қашауларды ... үшін қолданады.
   а) қан тамырларды қысу
   б) хирургиялық операцияларда сүйектерді бөлу
   в) ұлпаларды кесу
   г) ұлпаларды тігу
   д) сүйектен сүйек қабатын бөлу
4. Распаторлардың кесу қабілетін ... арқылы тексереді.
   а) үштеу бұрышын тексеру
   б) былғарыны кесу
   в) қатты ағаштарды жону
   г) ұстайтын жағына ілу

д) дренажды түтікті қысу

5. Медициналық аралардың ... түрі шығарылады.
   а) ұстайтын жағы бар
   б) сүйекті
   в) қабырғалы
   г) дөңгелек
   д) рамалы
6. Қысқыш жалпы хирургиялық аспаптарға ... жатады.
   а) медициналық қайшылар
   б) сүйек тістеуіктері
   в) ине ұстағыштар
   г) қашаулар
   д) распаторлар
7. Қысқыштардың функционалдық қасиетін ... жолымен тексереді.
   а) сырт көрінісін байқау
   б) аспап еріндерімен дренаж түтікшесін үш рет қысу
   в) барабанға тартылған конденсаторлы қағазды тесу
   г) картонды тесу
   д) ұстайтын жағына жүкті ілу
8. Бекіткіш қысқыштарға жатады:
   а) «Москит» типті нейрохирургиялық
   б) Пайер бойынша асқазандық
   в) ішекті терезелі
   г) жұмсақ ұлпаларды ажыратуға
   д) қантоқтатқыш
9. Пинцеттердің негізгі түрлері «...»деп аталады.
   а) кремальерасы бар
   б) пластиналық
   в) анатомиялық
   г) гинекологиялық
   д) «Москит» типті нейрохирургиялық
10. Диссекторлар ... үшін қолданады.
   а) сүйектерді аралау
   б) ми тамырларын қысу
   в) өкпені бекітіп ұстау
   г) тамырларды ажыратуға және ұлпаларды қабаттарға бөлу
   д) өкпені фиксациялау
11. Жалпы хирургиялық жараны кеңейту және ығыстыру аспаптарына ... жатады.
   а) ине ұстағыштар
   б) распаторлар
   в) айналар
   г) скальпельдер
   д) қашаулар
12. Ілмектердің серпімділігін және беріктігін ... арқылы тексереді.
   а) құлыпын тексеру
   б) картонды тесу
   в) ілмекке жүк ілу

г) ағашты жону
д) дренажды түтікшені қысу

13. Жәй ығыстырғыш аспаптарын «...» деп атайды.
а) коловорот
б) Буяльский күрекшесі
в) Фарабефр бойынша егіз пластинкалар
г) Дуайена қарын айнасы
д) жаракеңейткіштер

15. Буяльский күрекшесі ... қолданады.
а) қарынды тігу кезінде ішкі органдарды ығыстыруда
б) ампутация кезінде
в) тілді ұстап тұруға
г) ауыз қуысын зерттегенде тілді ығыстыруда
д) жаракеңейткіштер ретінде

16. Ампутациялық ретрактор ... қолданады.
а) жұмсақ ұлпаларды аралағанда
б) аяқ-қолды ампутациялағанда
в) ішкі органдарды қорғауға және ығыстыруға
г) сынғанда сүйек қалдықтарын алып тастауға
д) қантамырларды қысуда

17. Матье тіл ұстағыштың функционалдық қасиетін ... арқылы тексереді.
а) 120^0 бұрышында майыстыру
б) 10х10мм диаметрлі түтікті еріндер арасында қысу
в) 5кг жүкті ілу
г) ағаш сымын кесу
д) күдеріні тістеу

Ситуациялық есептер:

1. Хирургиялық инелер алғаннан кейін кейбір қораптардың таңбалануының көшіп кеткендігі байқалды. Хирургиялық инелердің дәл таңбасын қандай көрсеткіштер бойынша білуге болады?
2. Хирургиялық инелер қораптан төгіліп қалды. Оларды кімнің жетекшілігімен жинау қажет.
3. Травматикалық инелердің таңбасы бойынша қалыңдығын қалай анықтайды?

САБАҚ 9

5.1.Сабақтың тақырыбы: Арнайы медициналық аспаптар: нейрохирургиялық, офтальмологиялық, оториноларингологиялық, урологиялық, акушерлік-гинекологиялық арнайы аспаптар. Көзілдіріктік оптика.

5.2. Сабақтың мақсаты: Тауартану курсының білімдері негізінде бекітілген НТҚ-ды, материалтану, жалпы хирургиялық, нейрохирургиялық, офтальмологиялық, оториноларингологиялық, урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың тауартанулық талдауды жүргізуді үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;

- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Арнайы медициналық аспаптар.
2. Нейрохирургиялық аспаптар және олардың жіктелуі.
3. Ми сүйегін бұрғылап ашу үшін қолданылатын аспаптар.
4. Нейрохирургиялық аспаптарға тауартанулық талдау жүргізу.
5. Офтольмологиялық аспаптар және олардың жіктелуі.
6. Офтольмологиялық аспаптардың қолданылуы.
7. Офтольмологиялық аспаптардың тауартанулық талдауы.
8. Оториноларингологиялық аспаптардың жіктелуі.
9. Оториноларингологиялық аспаптардың қолданылуы.
10. Оториноларингологиялық аспаптардың тауартанулық талдауы.
11. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптар және олардың жіктелуі.
12. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың қолданылуы.
13. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың тауартанулық талдауы.
14. Арнайы медициналық аспаптарды залалсыздандыру мен сақтау шарттары.
15. Көз оптикалық жүйе ретінде. Аккомодация, конвергенция.
16. Көздің рефракциясы және ауытқу түрлері.
17. Көздің рефракциясын өлшейтін құралдар: линзалар жинағы, скиаскопиялық сызғыш. Сапасына қойылатын талаптар.
18. Көздің өткірлігін анықтауда қолданылатын жабдықтар.
19. Офтальмометр, периметр, офтольмоскоп, бинокуляторлы лупа. Сақталуы, сапасына қойылатын талаптар, қолданылуы.
20. Көз қысымын өлшеу үшін қолданылатын құралдар.Тонометр, офтальмодинамометр. Сапа көрсеткіштері.
21. Көздің кемшілігін түзетуге және қорғауға арналған жабдықтар. Көзілдіріктік линзалардың түрлері.
22. Көзілдіріктік оправалар, телескопиялық көзілдірік, көзілдіріктерге арналған футлярлар, қорғауға арналған көзілдіріктер. Сапасына қойылатын талаптар.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар,тесттер,тапсырмалар)

Сұрақтар:

1. Арнайы медициналық аспаптарға қандай материалдардан жасалынады?
2. Нейрохирургиялық аспаптардың жіктелуіне сипаттама беріңіз?
3. Ми сүйегін бұрғылап ашу үшін қолданылатын аспаптар?
4. Қандай нейрохирургиялық аспаптар жаракеңейткіштерге жатады?
5. Нейрохирургиялық аспаптарға тауартанулық талдау қалай жүргізіледі?
6. Офтольмологиялық аспаптарға жіктелуіне сипаттама беріңіз?
7. Офтольмологиялық аспаптардың конструкциялық ерекшеліктері мен қолданылуы, тауарлық аттарын көрсетіңіз?

8. Офтольмологиялық аспаптардың тауартанулық талдауы қалай жүзеге асырылады?
9. Оториноларингологиялық аспаптардың жіктелуі?
10. Оториноларингологиялық аспаптардың конструкциялық ерекшеліктері мен қолданылуы, тауарлық аттарын көрсетіңіз?
11. Оториноларингологиялық аспаптардың тауартанулық талдауы қалай жүзеге асырылады?
12. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптарға жіктелуіне сипаттама беріңіз?
13. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың конструкциялық ерекшеліктері мен қолданылуы, тауарлық аттарын көрсетіңіз?
14. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың тауартанулық талдауы қалай жүзеге асырылады?
15. Арнайы медициналық аспаптарды залалсыздандыру мен сақтау қалай жүзеге асырылады?
16. Көздің сыну ортасына не жатады?
17. Көз рефракциясы дегеніміз не?
18. Көз рефракциясының қандай ауытқушылықтарын Сіз білесіз?
19. Аккомодация дегеніміз не?
20. Рефракция ауытқушылықтарын коррекциялау қалай жүргізіледі?
21. Көзілдіріктік оптика қалай жіктеледі?

Тесттер:

1 Нейрохирургиялық қайшыларды . . . қолданады.

A. ми қабықшаларын және басқа да жұмсақ үлпаларды кесуге
B. терең жараны ығыстыруға және жарық түсіруге
C. мишықты тесуге
D. бас сүйекті ашуға
E. басқа заттарды алып тастауға

2 Коловоротты . . . қолданады.

A. ми трепанациясында
B. ми сүйектерін аралауға
C. жұлынға операция жасағанда
D. қуықты зерттеуге
E. уретраны бақылауға

3 Дальгрен тістеуіктерін . . . қолданады.

A. ми сүйегінің артқы қуысында сүйектерді тістеп алып тастауға+
B. сүйектерді бұрғылауға және фрездеуге
C. ми сүйектерін ашуда
D. жұмсақ ұлпаларды ығыстыруға
E. ми сүйектерін аралауға

4 Нейрохирургиялық қысқыштарды . . . қолданады.

A. ми сүйектерін трепаналациялауда және омыртқа сүйектерін алып тастауға+
B. ми сүйегінің артқы қуысында сүйектерді тістеп алып тастауға
C. мишықты тесуге
D. ми қабықшаларын кесуге
E. қуықтағы тастарды бөлшектеуге

5 Сымды араны . . . қолданады.

A. ми сүйектерінде жасалынған екі тесік аралығын аралауға
B. ми және жұлын тамырланыныщ қанын тоқтатуға

C. ұлпаларды тігуде
D. сүйектерді өңдеуде
E. мишықты тесуге

6 Егоров - Фрейдин қысқышы . . . қолданады.
A. ми сүйектерінің артқы қуысында ламиноэктомияда және ағзаның терең қуыстарында операциялар жасағанда
B. гайморов қуысын пункциялауда
C. зерттеуге ұлпаларды алуға
D. ми қабықшаларын қорғауда
E. кіндікті метал тұтқасымен байлауда

7 Көз скальпельдердің ... түрлері болады.
A. қарынды, тік ұшты
B. дөңгелек
C. өтпес
D. пышақ тәріздес
E. ұшты

8 Шоттер аспаптарын . . . қолданады.
A. көздің мөлдір қабағынан бөгде заттарды алып тастауға
B. қабақ ұлпаларынан пайда болған патологияларды қырып алып тастауға
C. көз жанарын алып тастауға
D. патологиялық сұйықтыны сорып тастауға
E. көз операцияларында

9 Офтальмологиялық аспаптарға . . . жатады.
A. орбитотомиялық шпателдер
B. полипті ілмектер
C. конхотом
D. Егоров - Фрейдин қысқыштары
E. трокарлар

10 Көз қасықтарын . . . қолданады.
A. көз қабығында пайда болған патологияларды алып тастауға
B. көз тамырларын қысуға
C. көз алмасын қорғауға
D. бөгде заттарды алып тастауға
E. тігіс салуға

11 Көз зондтарын . . . қолданады.
A. жас шығу қуысының өткізгіштігін зерттеуге
B. көз жанарын алып тастауға
C. қабақты көтеруге
D. тігуге
E. қан қысымын өлшеуге

12 Симановский рефлекторын . . . қолданады.
A. құлақ, мұрын, тамақ қуыстарын зерттеуге
B. көздің терең қуысын зерттеуге
C. миға операция жасағанда
D. көздің мөлдір қабығын ауыстырғанда
E. жараны кеңейтуге

13 Камертонды . . . қолданады.

A. есту қабілетін зерттеуге
B. көз көруін зерттеуге
C. жараны кеңейтуге
D. кіндікті байлап - таңуға
E. мұрын қуысын зерттеуге

14 Тонзиллотомның функционалдық қасиетін . . . тексереді.
A. қатты ағашты жону арқылы
B. жгут түрінде жұқа күдеріні кесу арқылы
C. қол ұстайтын жағына жүкті ілу арқылы
D. қатты картонды тесуге
E. темекі қағазды қысу арқылы

15 Трахеотомиялык аспаптарға . . . жатады.
A. трахеотомиялық түтікше
B. айналар
C. тонзиллотом
D. распатор мен қашаулар
E. қандауыр пышақтар

16 Пневмоинтубаторларды . . . қолданады.
A. көмей стенозында
B. өкпенің жасанды вентиляциялауда
C. тастарды алып тастауда
D. қуысты органдардан сұйықтықты алуда
E. тігуте

17 Акушерлік аспаптарға . . . жатады.
A. бөксе өлшеуіш
B. Симс науа тәрізді айна
C. қынап айнасы
D. Симановский рефлекторы
E. Дальгрен қысқышы

18 Эмбриотомияда қолданылатын аспап . . . болып табылады.
A. найза тәрізді перфоратор
B. әйелдерге қолданылатын катетер
C. кюретка
D. қынап зонды
E. бөксе өлшеуіш

19 Гинекологияда қолданылатын аспап . . . болып табылады.
A. Куско тәрізді екі жақты айна
B. сфигмоманометр
C. Шоттер айнасы
D. Егоров - Фрейдин қысқышы
E. Кашау

Тесттер:

1. Миопия дегеніміз:
   а) амметропия, қалыпты аккомодация кезінде паралель сәулелерінің фокусы көз торының алдында қиылысқан
   б) амметропия, қалыпты аккомодация кезінде паралель сәулелерінің фокусы көз торының астында қиылысқан

в) амметропия, әр түрлі меридиандағы көз сәулесінің сындыру күші әр түрлі
г) көздің рефракциясы, аккомодация кезінде паралель сәулесінің фокусы көз торымен келеді
д) екі көздің әр түрлі рефракциясы

2. Скиаскопиялық, сызғыштар ... қолданылады.
а) көз өткірлігін зерттеуде
б) көз шынайнасының астигматизмін өлшеуде
в) көз рефракциясын анықтауда
г) коррекциялау көзілдіріктік әйнекті іріктеуде
д) үлкейтілген түрде көруге

3. Офтальмоскоп ... қолданылады.
а) жылжымайтын кездің қарау шектерін зерттеуде
б) көз түбін зерттеуде
в) көздің қан қысымын өлшеуде
г) көз функцияларының бұзылуын коррекциялауда
д) линзаларды бекітуде

4. Телескопиялық көзілдірік ... қолданылады.
а) күн сәулелерін қорғауда
б) көзілдірікті және оправаларды бұзылудан қорғау үшін
в) көз шынайнасының диаметрін өлшеуде
г) амблиопиялық көзді коррекциялауда
д) көзілдіріктік линзаларды тексеруде

5. Центрископ ... қолданылады.
а) көздің қан қысымын өлшеуде
б) көз түбін зерттеуде
в) жылжымайтын көздің көру шектерін анықтауда
г) кездің рефракциясын өлшеуде
д) көз қарашығының ортасына сәйкес корректілеу көзілдіріктік линзаның оптикалық ортасын дұрыс келтіруін тексеруде

6. Кератометр ... қолданылады.
а) көз қарашығының және шынайнасының диаметрін, сонымен қатар көзілдіріктік линзаның артқы қабатының төбесінін көз шынайнасының төбесіне дейінгі аралығын өлшеуде
б) көзілдіріктік линзаларды тексеруде
в) көздің қан қысымын өлшеуде
г) ағзаға енгізілген изотоп-индикаторлардың сәулелену қабілетін тексеруде
д) көздің астигматизмін өлшеуде

7. Миопияны коррекциялауға ... қолданылады.
а) конвекс атты, оң (+) жинақтау линзалары,
б) конкав атты, теріс (-) шашыратқыш линзалар
в) астигматикалық линзалар
г) бифокальды линзалар
д) призматикалық линзалар

8. Бифокальды линзалар ... қолданылады.
а) көз қилылығында бинокулярлы көруді коррекциялауда
б) күн сәулелерін қорғауда
в) миопияны коррекциялауда

г) гиперметропияны коррекциялауда
д) алыстан және жақыннан көздің әр түрлі көруін коррекциялауда

9. Офтальмодинамометр ... қолданылады.
а) астигматизмді коррекциялауда
б) көз алмасын зерттеуде
в) көздің тор қабатының орталық артериясының қан қысымын анықтауға
г) қараңғыға бейімділігін зерттеуде
д) скаскопия әдісімен көз рефракциясын анықтауда

10. Филатов-Кальф тонометрі ... қолданылады.
а) көздің көруін зерттеуде
б) жылжымайтын кезде көру шектерін зерттеуде
в) көздің қан қысымын өлшеуде
г) көз түбін өлшеуде
д) көз алмасының шырышты қабатын, қабақты, шынайнаны, шыны денені, сыртқы қабатын үлкейтіп байқауда

Өз бетімен атқаратын жұмыс:

№1 Тапсырма: Көзді коррекциялау және қорғауды зерттеу үшін берілген аспаптарға тауартанулық талдау жүргізу.

№2 Тапсырма: Қажетті құралдарды қолданып өзіңнің көз өкірлігіңді анықтау.

САБАҚ 10

5.1.Сабақтың тақырыбы: «Сору, енгізу, тесу,.инъекция және трансфузия аспаптары мен аппараттары. Стомотологияға арналған аспаптар мен жабдықтар»

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерді тауартану курсынан алған білімдері негізінде тесуге, шаншуға, трансфузияға және сорып алуға арналған, стомотологиялық аспаптар мен жабдықтармен таныстыру және сапасн бағалау, кәсіби білімі мен дағдыларын бекіту, сынау әдістерін, зерттелетін бұйымдардың сақталуы мен тасымалдануын үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1.Сұйықтықты толтыру мен сору, трансфузия, тесу, шаншу үшін қолданылатын аспаптар мен приборлар.
2.Медицинада қолданылатын шприцтер.
3.Шаншуға арналған инелердің түрлері.
4.Пункциялық-биопсиялық инелер және олардың түрлері.
5.Шаншуға арналған пункциялық-биопсиялық инелердің сапасын тексеру.
6.Трокарлар. Трокарлардың сапасына қойылатын талаптар.
8.Стомотологиялық креслоның қолданылуы және құрылымы.

9.Стомотологиялық аспаптар мен жабдықтар.
10.Бор машинаның түрлері.
11.Терапевтикалық стомотология бұйымдары.
12.Хирургиялық стомотология аспаптары.
13.Қосымша стомотологиялық аспаптарды атаңыз.
14.Ортопедиялық стомотология аспаптар.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар,тесттер,тапсырмалар)

Сұрақтар:

1.Сұйықтықты толтыру мен сору, трансфузия, тесу, шаншу үшін қолданылатын аспаптар мен приборларға сипаттама беріңіз?
2.Медицинада қолданылатын шприцтердің типтерін атаңыз?
3.Шаншуға арналған инелердің түрлерін және олардың өлшем түрлерін көрсетіңіз?
4.Пункциялық-биопсиялық инелерге сипаттама беріңіз? Пункциялық-биопсиялық инелердің қандай түрлері бар?
5.Шаншуға арналған пункциялық-биопсиялық инелердің сапасын тексеру қалай жүргізіледі?
6.Трокарлар дегеніміз не және оның қолданылуы?
7.Трокарлардың сапасына қандай талаптар қойылады?
8.Медицинада сұйықтықты толтыру мен сору аспаптарының қандай түрлері қолданылады?
9.Стомотологиялық креслоның қолданылуы және құрылымы?
10.Стомотологиялық аспаптар мен жабдықтарға тауартанулық сипаттама беріңіз?
11.Бор машинаның қандай түрін білесіз?
12.Терапевтикалық стомотология бұйымдарына жатады?
13.Хирургиялық стомотология үшін қандай аспаптар қолданылады?
14.Қосымша стомотологиялық аспаптарды атаңыз?
15.Ортопедиялық стомотологияға қандай бұйымдар мен аспаптар жатады?
16.Стомотологиялық аспаптар мен жабдықтарға қандай тауартанулық талдау қалай жүргізіледі?

Тесттер:

1. **«Рекорд»** типті щприцтер ... көлемде шығарылады.
   а) 1;2 және 5мл
   б) 1,2,5,10 және 20мл
   в) 1,2,5,6,10 және 5мл
   г) 3,7,10мл
   д) 4,8,15мл
2. Туберкулинге арналған шприцтер ... көлемде шығарылады.
   а) 0,5;1 және 2мл
   б) 1мл
   в) 5мл
   г) 10мл
   д) 20мл
3. Кассирский инесі ... үшін қолданылады.
   а) гайморов қуысын пункциялауға және шаю
   б) сүйек мыын пункциялау

в) тістің түпкі қуысын кеңейту
г) жұлынды пункциялау
д) тіс қуысын медикаменттермен өңдеуге және толтыру

4. Биопсиялық трокар ... қолданылады.
а) ұлпаларды тесуге, тістеуге және зерттеугде
б) ағзадан газдармен сұйықтықты енгізуге және шығаруда
в) паренхиматозды ағзаны пункциялық биопсияда
г) қуықты артқы бөлігін зерттеуде
д) іштегі жатқан баланың сүрек соғысын тыңдауда

5. Кадімгі трокар ... үшін қолданылады.
а) сүйек миын пункциялау
б) флаконнан қан құю
в) гайморов қуысын пункциялау
г) ағзадан сұйықтықтармен газдарды енгізуге және шығару
д) қан тамырларын қысу

6. Пункциялық-биопсиялық инелер ... үшін қолданылады.
а) сұйықтықтарды енгізуге және соғу
б) қан алмастыру
в) ішкі органдарды ығыстыруға және қорғау
г) барабан пердесін кесуге және тесу
д) ұлпаларды және қуыстарды тесуге және оларды сұйықтықтарды немесе ұлпаларды алу

7. Бир инені ... қолданылады.
а) жұлын миын пункциялауда
б) сүйек миын пункциялауға
в) ағзадан сұйықтықтарды және газдарды енгізуге немесе шығаруға
г) тістің тамыр қуыстарын кеңейтуге
д) гайморов қуысын пункциялауға

8. Бормашиналар үшін ... қолданылады.
а) тісті емдеу және протездеу жұмыстарында бұрғылау және шлифтеу
б) тіс қуысын алдын-ала өңдеу
в) пломбылауды шлифтеуде және полирлеу
г) тістің түп қуысын кеңейту
д) тіс қуысын медикаменттермен өңдеу

9. Артикуляторларды ... қолданады.
а) жақ пен тістің баспасын алуда
б) тіс аралықтарын өңдеуде
в) екі тістері жоқ жақтардың протездеу кезінде тістестіруін алуда
г) медициналық аспаптардың өткірлігін тексеруде
д) науқастарды орналастыруға

10. Фиссурлі борларды ... қолданады.
а) тіс каналанан түп пульпасын бір реттік алып тастауда
б) тістің түп каналдарын медикаменттермен өңдеуду және толтыруда
в) тістен дентиннің, дәрілік заттардың, пломбының қалдықтарын алып тастауда
г) тіс қуысын ашуда және қалыптастыруда
д) тістен кесілген коронколарды, протездерді, ортодонтты аппараттарды алып тастауда

11. Дрильборларды ... қолданады.
а) тіс қуысын сауықтыру өңдеуінде
б) тістің түп қуысын кеңейтугде
в) көздің және көз қабағының жұмсақ ұлпаларын кесуде
г) қан тамырларын қысуда
д) ауыз және мұрын қуысын тексеруде

12. Пульпоэкстракторды ... қолданады.
а) жүктілікті тоқтатуда
б) инелерді егуде
в) жүрек соғуын тыңдауға
г) ауыз қуысында тістерді тексеруге және жарық түсіруге
д) тіс қуысынан түп пульпасын бір реттік алып тастауда

13. Қуыс борлары ... қолданылады.
а) тіс протездерін терең өңдеуде
б) металл пртездерді полировкалауда
в) тіс қуыстарынан мақта тампондарын және турундыларды алуда
г) тіс қуысын алдын-ала өңдеуде
д) тісті шлифтеуде және полирлеуде

14. Финирлерді ... қолданады.
а) тістің жарықтарын, қабатын, эмаль шеттерін полирлеуде
б) тістің түп каналдарын медикаменттермен өңдеуде және толтыруда
в) тістің және жақтардың баспаларын алуда
г) қуықты босатуда және жуып-шаюда
д) тіс түз қалдықтарын алып тастауда

15. Экскаваторларды ... қолданады.
а) тістің түп қуысын тазалауда және кеңейтуде
б) тістен дентиннің, дәрілік заттардың пломының қалдықтарын алып тастауда
в) алдыңғы тістерді пломбылауда
г) ауыз қуысын және жуып-шаюда
д) пломбылау материалдарын және тіс қабатын фасонды өңдеуде

16. Тіс элеваторлары ... қолданылады.
а) пломбыны шлифтеуде және полирлеуде
б) тіс қуысын медикаменттермен емдеуде
в) тамырларды және бір тамырды тістерді алып тастауды
г) тілді ұстап тұруда
д) ауызды ашуда

17. Иілгіш қондырғы ... қолданылады.
а) дәрігер жұмысында науқасты керекті қалыпқа келтіруде
б) тіс емдеу тістің техникалық жұмыстарында борлармен басқа да тіс аспаптарына айналмалы қозғалыс беруде
в) жұмыс аспаптарды (борларды) бекітуге және айналмалы қозғалыс беруде
г) тісті механикалық өңдеуде
д) бор машиналарының ұшынан және бордан айналмалы қозғалыс арқылы беруде

Өз бетімен атқаратын жұмыс:

№1 Тапсырма: Ұсынылған аспаптарға тауартанулық талдау жүргізіп тауарлық сараптамалық акт толтырыңыз

САБАҚ 11

5.1.Сабақтың тақырыбы: «Интроскопия, эндоскопия және диагностика құралдары мен аппарапттары»

5.2.Сабақтың мақсаты: Студенттерді нормативті құжаттарды қолданып, тауартану курсынан алған білімдер негізінде интроскопия, эндоскопия және диагностика құралдары мен аппараттарымен таныстырып, қосымша материалдардың қасиеттері, конструктивті ерекшеліктерін ескере отырып тауртанулық талдау жүгізілуін үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Аускультация және перкуссия.
2. Аускультация және перкуссияда қолданылатын аспаптардың тауартанулық талдауы.
3. Электрокардиографияда қолданылатын аспаптар.
4. Динамометрия, спирометрия, антропометрияда қолданылатын құралдар мен аспаптар.
5. Эндоскопиялық құралдардың қолданылуы мен жіктелуі, сапасына қойылатын талаптар.
6. Интроскопияда қолданылатын аппараттар?
7. Ультрадыбысты және радиоизотопты құралдар.
8. Ингаляциялық наркоз үшін қолданылатын заттар және олардың дәріханалық ұйымдардан босатылуы?
9. Наркозға және өкпені жасанды желдету үшін қолданылатын аппараттар.
10. Оттегі баллонының жабдықталуы.
11. Оттегі баллондарының сапасына қойылатын талаптар.
12. Оттегі баллондарын тасымалдау мен сақталуына қойылатын талаптар.
13. Дәріхана ұйымдарынан оттегіні босату мен залалсыздандыру, сапасын бағалау, қолданылуы.

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау (сұрақтар,тесттер,тапсырмалар):

1. Аускультация және перкуссия дегеніміз не?
2. Аускультация және перкуссияда қолданылатын аспаптардың тауартанулық талдауын, сипаттамасын, тауарлық аттарын көрсетіп, атаңыз?
3. Электрокардиографияда қолданылатын аспаптарға сипаттама беріңіз?
4. Динамометрия, спирометрия, антропометрияда қолданылатын құралдар мен аспаптардың тауарлық аттары, қолданылуы мен сапасын тексеру әдістерін атаңыз?
5. Қандай эндоскопияялық құралдар қолданылады?

6. Эндоскопияялық құралдардың қолданылуы мен жіктелуі, сапасына қойылатын талаптарын атаңыз?
7. Интоскопияда қандай аппараттар қолданылады?
8. Ультрадыбысты және радиоизотопты диагностика аппараттары дегенді қалай түсінесіз?
1. Ингаляциялық наркоз үшін қандай заттар қолданылады және дәріханалық ұйымдардан босатылуы?
2. Наркозға және өкпені жасанды желдету үшін қандай аппараттар қолданылады?
3. Оттегі баллонының жабдықталуын көрсетіңіз?
4. Оттегі баллондарының сапасына қандай талаптар қойылады?
5. Редуктор дегеніміз не?
6. Оттегі баллондарын тасымалдау мен сақталуына қандай талаптар қойылады?
7. Дәріхана ұйымдарынан оттегіні босату мен залалсыздандыру, сапасын бағалау, қолданылуын көрсетіңіз?

Тесттер:

1. Жүрек биопотенциалын тіркеу құралдарына ... жатады.
   а) сфигмоманометр
   б) осциллограф
   в) фонендоскоп
   г) спирометр
   д) электрокардиограф

2. Динамометрлер ... үшін қолданылады.
   а) күшті өлшеу
   б) артериялық қысымды өлше
   в) жүрек биопотенциалын тіркеу
   г) өкпені тыңдау
   д) температураны өлшеу

3. Эндоскопия және интроскопия құралдарының негізгі сипаттамасы:
   а) иілгіштігі
   б) шешу қабілеті
   в) қаттылығы
   г) градуйровкасының дәлдігі
   д) беріктігі

4. Бронхоэзофагоскопен ... зерттейді.
   а) өкпе мен өңеш жолдарын
   б) асқазанды
   в) бүйректі, қуықты
   г) он екі елі ішекті
   д) тоқ ішекті

5. ... - тік жіне сигматәріздес ішектің кілегей қабатын зерттеу құралы.
   а) Уретроскоп
   б) Торакоскоп
   в) Ретроскоп
   г) Цитоскоп
   д) Лапроскоп

6. Аускультация құралы ... арналады.
   а) тыңдауға

б) тоқылдатуға
в) қан қысымын өлшеуге
г) температураны өлшеуге
д) тыңдау қабілетін анықтауға

7. Аускультация құралына ... жатады.
а) термометр
б) тонометр
в) стетоскоп
г) неврологиялық балға
д) спирометр

8. Стетофонендоскопты қабылдауда ... тексереді.
а) серіппесінің қаттылығын
б) оливасының иілгіштігін
в) қаттылығы
г) градуйровкасының дәлдігі
д) беріктігі

9. Перкуссия құралдары құралдары ағзаның ішкі органдарын зерттеуге қолданылады:
а) температураны өлшеуге
б) қан қысымын өлшеуге
в) тоқылдату арқылы диагноз қою үшін
г) тыңдауға
д) биопотенциалдарды анықтауға

10. Тонометрді ... қолданады.
а) қан қысымын өлшеуде температураны өлшеуде
б) тоқылдатудда
в) тыңдауда
г) температураны өлшеуде
д) биопотенциалдарды анықтауда

САБАҚ 12

5.1.Сабақтың тақырыбы:Травматология және ортопедия аспаптары мен жабдықтары Байлап-таңу материалдар.**Бақылау жұмысы-2.**

5.2.Сабақтың мақсаты: Травматология және ортопедия аспаптары мен жабдықтарды НТҚ-ты қолданып оқыту және тауартанулық талдауды үйрету, .

5.3. Оқыту міндеттері:

- кодтау және топтастыру әдістерін қолдану негізінде тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін, сапасын және жүйелендірілуін оқыту;
- медициналық және фармацевтикалық тауарлардың саласын және қасиеттерін қалыптастыратын және сақтайтын факторларын оқытып үйрету;
- медициналық және фармацевтикалық тауарларды тасымалдауды, сақтауды және пайдалануды тиімді қамтамасыз ету әдістерін қолдануға үйрету;
- емдеу-сауықтыру ұйымдарда қолданылатын және дәріханалық жүйе арқылы босатылатын медициналық және фармацевтикалық тауарлардың тауартанулық талдауын жүргізуге үйрету.

5.4. Тақырыптың негізігі сұрақтары:

1. Адамның тірек-қимыл жүйесі туралы түсінік.

2. "Адамдарды оңалтудың техникалық құралдары" ұғымына анықтама беріңіз және олардың жіктелуін сипаттаңыз.
3. Омыртқаға арналған ортопедияны сипаттаңыз.
4. Ортопедиялық аяқ киімге сипаттама беріңіз.
5. Ортопедиялық матрацтар мен жастықтарды сипаттаңыз.
6. Компрессиялық трикотажға сипаттама беріңіз.
7. Ортопедиялық бұйымдардың сапасына қандай талаптар қойылады?
8. Ортопедиялық бұйымдарды буып-түюге, таңбалауға, сақтауға және тасымалдауға қандай талаптар қойылады?
9. Байлап-таңу заттары.
10. Гипстің сапасына қойылатын талаптар.
11. Гипспен жұмыс істеу кезінде қолданылатын аспаптар.
12. Транспорттық иммобилизация заттары .
13. Аяқ-қол сынығын емдеу кезінде қолданылатын аспаптар.
14. Остеосинтезде қолданылатын аспаптар .
15. Түзету құралдары.
16. Дәке. Дәкенің тауартанулық талдауы .
17. Алигнин байлап-таңу заты ретінде .

5.5.Оқыту және оқыту әдістері: Семинар, презентация

5.6.Әдебиеттер: Қосымша 1.

5.7. Бақылау: (сұрақтар,тесттер,тапсырмалар)

1. Адамның тірек-қимыл жүйесі туралы түсінік.
2. "Адамдарды оңалтудың техникалық құралдары" ұғымына анықтама беріңіз және олардың жіктелуін сипаттаңыз.
3. Омыртқаға арналған ортопедияны сипаттаңыз.
4. Ортопедиялық аяқ киімге сипаттама беріңіз.
5. Ортопедиялық матрацтар мен жастықтарды сипаттаңыз.
6. Компрессиялық трикотажға сипаттама беріңіз.
7. Ортопедиялық бұйымдардың сапасына қандай талаптар қойылады?
8. Ортопедиялық бұйымдарды буып-түюге, таңбалауға, сақтауға және тасымалдауға қандай талаптар қойылады?
9. Байлап-таңу заттарының жіктелуін көрсетіңіз?
10. Байлап-таңу материалдары, сипаттама беріңіз?
11. Дәке түрлерін көрсетіңіз?
12. Дәкенің тауартанулық талдауы қалай жүргізіледі?
13. Алигнин байлап-таңу заты ретінде сипаттамасын беріңіз?
14. Дәкенің қандай түрлері бар және тауартанулық талдауы қалай жүргізіледі?
15. Байлап-таңу заттарына сипаттама беріңіз?
16. Гипстің сапасын бағалау қалай жүргізіледі?
17. Медициналық гипс және байлап таңу заттарының сақталу ерекшеліктерін көрсетіңіз?

Тесттер:

1. Құйымшақ орындығы ... қолданылады.
   а) гипс байламдарын кесуде
   б) аяқ-қол иммобилизациясында
   в) гипс байламдарын қоюда науқастың бөксесін көтеріңкі ұстап тұруда
   г) омыртқаның қисаюында

д) тін некрозынан қорғауда

2. Үш қалақты шегелер ... қолданылады.

а) жамбас остеосинтезінде
б) әртүрлі хирургиялық ота жасауда сүйекті кесуде
в) шеміршекті тіндерді қабатқа бөлуде
г) жұмсақ тіндерді кесуде
д) қатты тіндерді кесуде

3. Секвестральді қысқыштар ... қолданылады.

а) қатты тіндерді кесуде
б) сүйек сынықтарын, өлген және бөлініп кеткен сүйек франменттерін бекітіп ұстап алуда
в) хирургиялық инелерді ұстап тұруда
г) залалсыздандырылған аспаптарды және байлап-тану материалдарды тампон мен дренаждарды беруде
д) ампутация жұмыстарында жұмсақ тіндерді қорғауда

4. Г.Илизаров атындағы компрессионды-дистракциондық аппарат комплектігі ... қолданылады.

а) науқасқа үлкен көлемдегі натрий хлор изотондық ерітіндісін құюда
б) хирургиялық инелерді өткірлеуде
в) қынап жолдарын тазалауға
г) сүйек сынықтарын бекітуде және репозициялауда
д) түтікшелі сүйектерді бекітіп ұстауда

5. Біздер ... коладнылады.

а) ағзаға сұйық дәрілік заттарды енгізуде
б) қуыстарға және тіндерді тесіп, тіндердің бөлшектерін алып тастауда
в) саусақ фалангілерінің скелетін созуда
г) штифті шығаруда сүйекті тесуде
д) сүйек бөліктерін қосуда

6. Киршнер қапсырма шегесі ... қолданылады.

а) скелетті созу жұмыстарында және сынықтарды емдеуде бізді тартылған жағдайда бекітуде
б) бөксе сүйектерін аспаптың ұнталған жақтарын енгізу арқылы емдеуде
в) созу кезінде керекті күшті жасауда
г) далалық жағдайда гипс байламдарын жасауда
д) гипс байламдарының шетін кесуде

7. Металдық үзеңгілер ... үшін қолданылады.

а) тізе буындарын жылжудан қорғау
б) қол сынғанын емдеу
в) гипс байламдарымен жүргенде сирақтың сынуында жүктен жеңілдету
г) сүйекті тесу
д) сүйек бөлшектерін қосу

8. Кюнчер штифтері ... формалы болады.

а) төрт жақты
б) дөңгеленген
в) қаттылықты беретін бөшке тәрізді
г) пышақ тәрізді өткірленген
д) үш бұрышты

9. Штифтерді енгізуге және шығаруға арналған аспаптар комплектілігіне ... кіреді.
   а) пластиналар, винттер, бұрғы, пластиналарды майыстыру кілті, стандартты серіппелі бұрғы
   б) үш жақты біз, жалғамасы ілмегі бар экстрактор, штифтерді майыстырғыш
   в) сақиналар, жартылай сақиналар, гильзалар, бігіздер, қысқыштар
   г) винттер, құтылар, кронштейнтер, бізгітартқыштар, кілттер
   д) ұштамалар
10. С.И.Кузминский шиналары ... қолданылады.
   а) тізе буындарын жылжудан қорғауда
   б) аяқ иммобилизациясында
   в) бөксе сынықтарын емдеуде
   г) бұғана сынықтарын емдеуде
   д) қол операцияларында
11. Байлап-таңу материалдарын ... үшін қолданады.
   а) байлап-таңу кезіндегі операциялық аланды және жараны құрғату, жараны тампондау
   б) байлап-таңудан, құрғақ жағын сулы жағынан бөліп ажырату
   в) дәрілік заттарды қораптау
   г) тауарлық қораптарды жинақтау және тасымалдау
   д) гипсті байлап-таңу
12.Байлап-таңу материалдарының қасиеттіне қойылатын ерекше талап ... болып табылады.
   а) зиянсыздық, беріктік, гигроскопиялық, бейтараптық+
   б) түсінің, басқада қоспалардың жоқ болуы
   в) созылғыштығы, бөлініп кетуге тұрақтылық
   г) суды жұту қасиеті
   д) дымқылдатқыштық, құрғақтығық
13. Медициналық мақта ... болып бөлінеді.
   а) гигроскопиялық және компресстік+
   б) гигроскопиялық және құрғақ
   в) бейтараптық және көзге арналған
   г) хирургиялық және гигроскопиялық
   д) тек емдеу мекемелерде және кең машықтануда қолданылады
14.Медициналық мақсатта шығарылады:
   а) стерильдік мақта
   б) стерильдік емес мақта
   в) стерильдік және стерильдік емес мақта
   г) мақта және мақталы-викозды
   д) таңғыш қалақты және жараны таңу үшін
15. Стандартқа сәйкес медициналық, гигроскопиялық мақталарды ... түрін ажыратады.
   а) көзге арналған, хирургиялық және гигиеналық тұрмыстық
   б) хирургиялық және тұрмыстық
   в) көзге арналған және гигиеналық
   г) синтетикалық және табиғи
   д) жартылай және сіңіп кететін
16. Дәкенің капиллярлығы ... аспау керек.
   а) 5-8 см/г+

б) 10-12 см/г
в) 25-27 см/г
г) 36,6-37 см/г
д) 0,1-1 см/г

17. Бу стерилизаторында байлап-таңу материалдарын стерилизациялау ұзақтығы мен температуралық тәртібі ... болу керек.
а) 120^0 С-та 45 мин бойы+
б) 120^0 С-та 60 мин бойы
в) 120^0 С-та 180 мин бойы
г) 180^0 С-та 45 мин бойы
д) 220^0 С-та 45 мин бойы

18. Өнеркәсіп байлап-таңу заттарын жасап шығару үшін келесі дәкелердің қайсысын шығарады:
а) мақта қағаздық және синтетикалық+
б) металдық және тоқыма шөрбақтық
в) гигроскопиялық және компресстік
г) өңделіп бітпеген және ағартылған
д) жартылай синтетикалық және сіңіпкететін

19. Медициналық гипстің сапасын бақылау ... анықтау болып табылады.
а) дымқылданғыштығын және капилярлығын +
б) органолептикалық бақылау және ұстап алу қасиетін
в) химиялық құрамын және кристалданған судың бар болуын
г) сорып алу қасиетін
д) массасын

Өз бетімен атқаратын жұмыс:

№1 Тапсырма:

Мақтаның жұтымдылық қасиетін анықтау.

1,0 қол өлшеуіште өлшеп аламыз, өлшенген мақтаны 10минут суға батырамыз, сығып алмай, суын сырғытып, қайта өлшеп аламыз. Осылай тәжірибені 3 рет жасаймыз. Құрғақ мақтаның салмақ қатынастары (пайызға көбейткенде) мақтаның жұтымдылық коэффициенті деп аталады.

№2 Тапсырма:

Дәкенің сапалық көрсеткіштерін анықтау:

а) Суланғыштығы: 5х5см дәке қиындысын су бетіне ыдыс қабырғасына тигізбей батырады. Ыдыстың түбіне түскен уақытын анықтайды (5-10сек аралығында).

б) Капиллярлығы: 5х15см дәке қиындысын дайындайды, оның штативке бекітіп, бір шетін Петри шынысындағы эозиннің 1:1000 қатынастағы ерітіндісіне тигізіп, бір сағатқа қалдырады. Эозин ерітіндісі дәке бойымен неше см көтерілгендігі анықтайды (10см кем болмау керек).

№3 Тапсырма:

Медициналық гипстің сапасын тексеру

а) Органолептикалық. Құрғақ, ақ түсті, сапасы жақсы гипс. Сумен араластырғанда жақсы гипстің түсі мен иісі өзгермеуі керек.

б) Жабысу қабілетін. Гипстің аз бөлігін бүйрек тәрізді тазикке салып сумен (1:2) араластырады. 6-7 минуттан гипс 1-2см қабатты қалдықта қату қажет.

Қосымша 1

Негізгі әдебиеттер

1. Шимирова Ж.К. Медициналық және фармацевтикалык тауартану: оқулық.- Жасулан 2023.-400 бет.
2. Қазақстан Республикасында дәріхана үйымдарындағы тауарлардың түсуі мен сатылуын есепке алу :оқу құралы / А. Р. Шопабаева [жәнет.б.]. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 86 бет.
1. Медицинское и фармацевтическое товароведение [Текст] : учебник / ред. И. А. Наркевич. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2019. - 528 с.
2. Арыстанов, Ж. М. Фармацияның ұйымдастырылуы [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 120 бет.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Фармацевтикалық қызметті ұйымдастыру негіздері [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 256 бет.

Электронды басылымдар

1. Шертаева , К. Д. Организация фармацевтической деятельности [Электронный ресурс] : учебник / К. Д. Шертаева , Г. И. Утегенова. - Электрон. текстовые дан. (3,199 КБ). - Шымкент : [б. и.], 2021. - 175 бет. эл. опт. диск (CD-ROM). - Б. ц
2. Medical and pharmaceutical merchandising : textbook [Электронныйресурс / K. D. Shertayeva., Urazbayeva S.A., Blinova O.V., Shimirova Z.K.-108 p.-Shymkent-2021
3. Медицинское и фармацевтическое товароведение. Учебное пособие/ составители С. Р. Саакова. — Самара : РЕАВИЗ, 2010. — 170 с. https://www.iprbookshop.ru/10173.html Шопабаева А.Р. Қазақстан Республикасында дәріхана ұйымдарындағы тауарлардың түсуі мен сатылуын есепке алу. Оқу құралы. 2016ЦБ Aknurpresshttps://aknurpress.kz/login
4. Шопабаева А.Р. Қазақстан Республикасында дәріхана ұйымдарындағы тауарлардың түсуі мен сатылуын есепке алу. Оқу құралы. 2016ЦБ Aknurpress https://aknurpress.kz/login
5. Шопабаева А.Р. Медициналық және фармацевтикалық тауартану. Оқу құралы 2020 ЦБ Aknurpress /https://akurpress.kz/login
6. Заславский, М. Л. Товароведение, стандартизация и сертификация : учебное пособие / М. Л. Заславский. — Москва : Евразийский открытый институт, 2018. — 157 c. https://www.iprbookshop.ru/10872.html
7. Арыстанов Ж.М.Фармацевтическая терминология: Учебное пособие / Ж.М.Арыстанов - Алматы: издательство «Эверо», 2020. – 256 с.https://www.elib.kz/ru/search/read_book/173/

skma.edu.kz